124:13:42 (6.)
Hälsovård
Sv

Kongl. Collegii Medici

Kungörelse

Angående

Et Amme-skaffnings Contoir här i Stockholm.

STOCKHOLM,
Tryckt uti Kongl. Tryckeriet. 1757.

STOCKHOLMS
Stads B[illegible]otek

BIBLIOTECA

Kongl. Collegium Medicum har med mycken upmärksamhet tid efter annan förnummit, huruledes uti wärt kära Fädernesland och i synnerhet här uti Residence Staden Stockholm många olyckor sig tildraga igenom elaka och wanartiga Ammor; så at de nyfödde och späda Barnen, förmedelst sådane personers arghet, wårdslöshet och bedrägerier, måste tilsättja lifwet; At många Mödrar blifwa af dem til döds altererade; åtskillige hushåld med Veneriska siukdomar besmittade, til en obotelig skada för Riket, hwilket icke allenast genom slika wanartiga menniskior förlorar et stort antal af folck, utan ock upfylles med krymplingar samt en klen, skröpelig och förderfwad afföda; Altså hafwer Kongl. Collegium Medicum warit omtänkt huruledes emot en så swår olägenhet någon tidig bot kunde upfinnas, och en sådan inrättning fastställas, hwar igenom Amme-betieningen må kunna sättjas under mera säkerhet, och det Allmänna i möjeligaste måtto befrias ifrån de olyckor, som därigenom hittils timat, hälst det år nogsamt bekant, huruledes en Amma, ofta innom et halft år tient på flera ställen och undfådt för hwarje flyttning ny städsel samt de wanliga Am-skafferskor, hwilka dem derutinnan för winning skul betiena, hwarje gång sin betalning, hwarmed sådane personer så listigt weta at umgå, at de igenom slike bedrägerier altid kunna indraga en syndig förtienst, oaktadt en sådan Amma wål twänne år samt med en och samma miölk och sin giftiga kropp gifwit åtskillige Barn dia, smittadt dem med Veneriſk siukdom, och aldrig frågat efter huru barnet farit, emedan hon, igenom Am-skafferskans tilhielp, altid warit säker om et nytt ställe och nya förmåner. De enfaldiga Föräldrar, hwilka i brist af årfarenhet ej kunna århålla underrättelse om sådane Ammors egenskaper och krops Constitution hafwa altid blifwit bedragne genom deße personers listiga anstalter, så framt icke någon Läkare tilfälligt wis fådt något redan förderfwat Barn under sin wård, och deße personers syndiga näringssätt sålunda blifwit uppenbarat. Så wäga ej eller Föräldrar at beifra sådane personers wanartiga anläggningar, af fruktan, at igenom osanning och tadel blifwa så utropade, at de sedan hafwa största swårighet och kostnad at skaffa sig en annan i stället: Til förtigandes huru Ammor ofta förlöpa deras tienst, sedan de antingen blifwit tubbade af någon listig Amme-skafferska, eller fådt något förut på lönen och några kläder at skyla sig med;

Huru

Huru de säga sig hafwa ung miölk, då den likwäl är öfwer twå eller tre år gammal; samt at den skal wara tilräckelig, när de ofta swälta barnet, jemwäl under betieningstiden blifwa beslagne med nya lägersmål. Det händer ock igenom owarsamhet å Föräldrarnas sida, at ofta obepröfwade Ammor emottagas utan at tillita någon wäl öfwad Läkare, hwilken kunde uptäcka hwarjehanda, som wore nödigt wid slike angelägne tilfällen. Kongl. Collegium har fördenskull trodt sin Ämbetes plikt wara, sådant alt Hans Kongl. Maij:t i underdånighet at föredraga. Hans Kongl. Maj:t hafwer genom Nådig skrifwelse af den 6 Maij innewarande år icke allenast gillat Collegii Medici förslag angående et Amme-skaffnings Contoir i Stockholm, utan ock til samma inrättning i nåder anslagit wisa medel, hwilka så snart Contoiret genom egne inkomster kan bära sig, efter handen komma at återbetalas; hwarjemte Hans Kongl. Maj:t anbefalt Collegium Medicum, at här om underrätta allmänheten. I förmågo hwaraf följande Kungiörelse härigenom meddelas til efterlefnad.

1:mo, Genom Collegii Medici försorg är redan et Ammeskaffnings Contoir här i Stockholm inrättat, på Apotheket Kronan gent emot Kongl. Myntet, hwaräst de, antingen de äro ifrån Staden eller Landet, som åstunda Amme tienst, kunna sig anmäla, samt therstädes upwisa sina Husbönders jemte Prästerskapets witnesbörder om deras lefnad och förhållandet. Deße blifwa uti Contoirets Böcker antecknade til år och ålder, namn och flere omständigheter, som kunna tiena Contoiret til pålitteliga anledningar för de hushåll, hwilka deras betiening behöfwa. Contoiret är nu altså alla dagar uti hwarje wecka från klåckan åttta til tije förmiddagen och från klåckan tre til fyra efter middagen öpet, at meddela dem som wilja Contoiret anlita, all åstundad underrättelse, hwilka och hwaräst de anmälte Ammor äro til finnandes, samt af hwad frägd och egenskaper de äro. Så har Collegium jämwäl förordnat en tilförlåtelig Doctor och Barnmoska. Doctorn skal förrätta den så oumgängeliga pröfningen af Ammornes miölk och krops Constitution, samt där öfwer lemna skrifteliga witnesbörder eller attester, och utom des uti alt föreslå Contoiret efter en af Collegio honom förelagd och beswuren Instruction. Och ehuruwäl för sådane attester samt det beswär, som Contoiret wid ammeskaffningen kommer at widkännas, ingen med någon påbuden afgift be-

betungas, så lärer doch, i anseende til den kostnad, som hit tils annars är giord på Ammeskafferskor utan någon tilförlätelig wißhet om Ammornes egenskaper, hwar och en efter råd och ämne gifwa någon frimillig wedergälning, hälst ingen lärer finnas, som icke af kiärlek för sina barn och at århålla fullkomlig säkerhet om deras Ammors frägd och kropps Constitution, gärna söker at bidraga til Contoirets bestånd och waragtighet: Men skulle någon fattig behöfwa Amma, hwilken ändock nog betungas med Ammans aflönande och underhåll, så århålla de all fullkomlig betiening härutinnan, utan någon den ringaste kostnad. De Hushåll och Föräldrar här i Staden, som weta sig framdeles behöfwa Ammor, lära finna huru nödigt det är, at likaledes uti Contoiret låta sig tidigt anmäla til deras namn och hemwister, hwilket jämwäl uti Contoirets Dag Bok noga skal anteknas, då Contoiret altså äger tilfälle, at wäl förse de sökande och behöfwande när det äger tilgång för bägge.

2:do, En Amma, som sålunda är godkänd, och efter århållen städsel samt betingad Weckolön, hwar om barnets Föräldrar med henne äga at öfwerens komma, är antagen, på längre eller kortare tid, åligger det såsom en hennes största plickt och skyldighet, at med all uptänkelig wördnad, flit och waksamhet skiöta det anförtrodda Barnet, som hon in för Gud och barnets Föräldrar wil och kan förswara; wälbesinnandes, at hon äger under sin skiötsel och upsigt et dyrt Lif, som til Guds åra, och Fäderneslandets nytta bör blifwa upfostrat. Hennes omsorg sträcker sig altså til alla de delar och omständigheter, som barnet ej allenast igenom dia gifningen, utan ock des krops tilbörliga ansning altid fordrar. Hon får ej eller gå ifrån barnet utan Föräldrarnas tilstånd, eller längre wara borta än den utsatte tiden, fast mindre olofwandes förlöpa des tienst. Skulle sådant ske, äga Föräldrarne magt at återtaga henne om de så wilja, ehwarest hon finnas måtte; Och för en sådan dierfhet kunna de ej allenast afkorta något af Weckolönen efter omständigheterna, utan ock gifwa Contoiret et sådant hennes förhållande tilkänna. Men skulle någon Amma för wißa henne angelägna orsaker, wilja gå utur des tienst, bör hon icke förr få skiljas ifrån Barnet, innan en annan Amma är wärkeligen kommen i des ställe, som barnet emottager och wårdar.

3:tio,

3tio, Likaledes som högst åfwentyrligit är, at en sömnagtig Amma tager til sig barnet i säng eller bänk, eller kastar sig öfwer waggan, och på det sättet gifwer barnet dia, så fordrar försigtigheten, at hon betienar sig af den wagga, hwartil Contoiret kan gifwa Modell; åfwen som det icke kan aflöpa utan fara, at låta barnet niuta Ammans miölk, då hon kunnat twara antingen altererad eller til någon ondska och ifwer upretad. När för barnets wältrefnad skul en gift Hustru, som är i Ammetienst, mäste afhålla sig ifrån sin man, fast mera kan en ogift Amma häraf sluta, huru angelägit det är, at hon agtar sig för lösagtighet. Amman får ej förtiga något, hwarom hon til barnets nytta blifwer frågad, och skulle sedan någon omständighet af henne döljas, hwarå barnets hälsa och trefnad likwäl beror, kan hon för en sådan des efterlåtenhet til Rätta ställas. Hon lärer ock wara mån om, at låta underrätta sig om wißa handlag til barnets skiötsel, hwar til Contoirets Barnmorska med des underwisning kan bidraga.

4to, Ehuruwäl det står Föräldrar fritt, at sielfwa förse sig med Ammor, åfwen som hustrur och Qwinspersonerne sielfwa kunna söka den bästa tienst de gitta, så lära dock Föräldrarne sielfwa finna huru angelägit det är, at ingen amma til wärkelig tienst antages utom Contoirets wederbörliga besigtning och päliteliga witnesbörd, så framt all fara skal undwikas för veneriska och andra siukdomar, och en god ordning härutinnan i agt tagas. Ammorne sielfwa undwika då all mißtanka och kunna med godt samwete emottaga de späda oskyldiga barnen.

5:to, Alla Ammor, som efter sluten amme tienst, wilja antaga någon ny betiening, må til et sådant ändamåls winnande låta antekna sig i Contoiret, samt upwisa Husbonde = folkets witnesbörd öfwer deras förhållande.

6:to, De Hustrur och qwinspersoner, som äro hafwande och ärna sedan de blifwit förlösta, at antaga Amme tienst, kunna fyra eller fem weckor innan de wänta sig, låta antekna sig i Contoiret, på det de, om de äro utfattige, af de Fruer eller Matmödrar i hwilkas tycke de ibland flera Amme-ämnen, som Contoiret föreslagit, falla kun-

de

de, må under denna tid något århålla til sit understöd, wid hwilken händelse et så beskaffat utwalt Amme-ämne må blifwa på Lazarettet befordrat til förloßning, och sedan derifrån til Amme-tiensten.

7:o, Alla Ammor i gemen böra wisa emot sit Husbonde-folck all wördnad, lydna och högagtning, samt med det öfriga tienstefolket i huset lefwa fridsamt och sagtmodigt, såsom ock taga til godo alla warningar och förmaningar öfwer mindre felagtigheter. Men skulle de beträdas med sådane brotsligheter, hwarwid barnet til hälsa och trefnad kunde komma at lida, och uppå föreställning icke wilja dermed afstå, äger Husbonde-folket frihet sådant i Contoiret angifwa och om biträde och rättelse härutinnan sig försäkrade göra.

8:vo, Alla Barnmorskor här i Staden böra underrätta Ammorne och i synnerhet Amme-ämnen, som wilja antaga Amme-tienst, om nyttan af detta inrättade Contoir, samt skrifwa wederbörliga attester wid förläßningen under hwad dag och dato sådane personer fallit i Barnsång, med hwad mera, som deßa kunna anmärka, och til Contoirets underrättelse aflemna; Äfwen som ock de Medici, hwilka hädanefter kunna förordnas at skiöta Stockholms Stads Fattiga siuka, böra på alt sätt wårda sådane Amme-ämnen uti deras Barnsängar och lemna dem fria Medicamenter, i fall de äro fattige, och ej tilfälle warit at för dem blifwa intagne i Lazarettet.

I öfrigit lårer Kongl. Collegium Medicum icke underlåta, at wårda och i agttaga alt det, som til denna inrättnings förbättring kan bidraga samt lända til höga Öfwerhetens Nådiga wälbehag och det Allmännas sanskyldiga tjenst.